

TAŞIMACININ YOLCULARA KARŞI SORUMLULUĞUNA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI

TTK'nun 806.maddesine göre, taşımacı yolcuları gidecekleri yere sağ ve sağlıklı olarak ulaştırmakta yükümlü olup, ispat yükü davalı taşımacıda olduğundan, kanıtların toplanması masrafları da ona aittir.

Dava, davalıların malik ve sürücüsü oldukları araçta yolcu olarak bulunan davacının meydana gelen kaza sonucunda maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. TTK'nun 806.maddesine göre, taşıyıcı, yolcuları gidecekleri yere sağ ve salim olarak ulaştırmakla yükümlüdür. Somut olayda, davacı yolcunun kazada kusurlu olduğu ileri sürülmemiştir. Meydana gelen kazadan dolayı kusurlarının bulunmadığını ispat yükü davalılara ait olup, bu konuda toplanacak delillerin masraflarından sorumluluk da ispat yükü kendilerine düşen davalılara aittir. Bu durumda, ispat yükünün tersine çevrilerek, davacıya kesin süre verilmek suretiyle yazılı olduğu şekilde karar verilmesi doğru görülmüştür.

(11.HD.07.03.2005, E.2004/5455 K.2005/2120 (Kazancı Yazılım))

Taşıyıcının taşıdığı kişi ve eşya ile ilgili gerekli önlemleri alması ve özen göstermesi genel bir hukuk kuralıdır. Bu bağlamda davalı taşıdığı yolcuların güvenliğini sağlamak için kişileri ve eşyalarını denetimden geçirmekle de yükümlüdür.

Davalıların sürücü ve işleteni oldukları otobüsün içinde terörist saldırı nedeniyle bir patlama sonucu yolculardan birinin ölümü üzerine, mirasçılarının açtıkları davada, davalıların kusuru bulunmadığı ve sosyal risk teorisi kapsamında sorumluluğun idareye ait olduğu savunması kabul edilerek ve olayda davalıların kusurlu olduklarının ispat edilemediği gibi, davalıların da terörist saldırının mağdurlarından oldukları gerekçesiyle mahkemece davanın reddine karar verilmiş;

Yargıtay'ca "Olayda davalı şirketin taşıyıcı konumunda olduğu, taşıyanın taşıdığı kişi ve eşya ile ilgili gerekli önlemleri alması ve özen göstermesinin genel bir hukuk kuralı olduğu, bu bağlamda, davalının, taşıdığı yolcuların güvenliğini sağlamak için kişileri ve eşyalarını denetimden geçirmek ile yükümlü olduğu" gerekçesiyle ve buna bağlı ek gerekçelerle yerel mahkeme kararının bozulmasına karar verilmiştir.

(4.HD.29.01.2003, 2002/10635-2003/904 (YKD. 2003/5-696))

Zarar gören yolcu kusuru yoksa, davalılar arasındaki kusur oranlarının ayrıntıları ile belirlenmesi gerekmez.

Davacı, otobüs içinde yolcu olarak seyahat ederken, içinde bulunduğu otobüsün başka bir otobüs ile çarpışması sonucu ağır şekilde yaralandığını ileri sürerek maddi ve manevi zararlarının ortaklaşa davalılardan tahsilini istemiştir. Mahkemece, otobüsle yolcu olarak bulunan davacının müterafık kusuru bulunmadığı, çalışma gücünü tamamen yitirdiği gerekçesiyle istenen maddi ve manevi tazminatın davalılardan müteselsilen tahsiline karar vermiş; hüküm davalılar vekillerinin kusur ve miktar yönünden temyizi üzerine Daire'nin 22.12.1988 gün 5480-7823 sayılı kararı ile onanmıştır.

Davalılar vekilleri karar düzeltme isteminde bulunmuşlar; Özel Dairece "araçta yolcu olarak seyahat eden davacının müterafık kusuru tesbit edilememesi bakımından, bu davada davalılar arasındaki kusur durumunun ayrıntıları ile belirlenmesi gerekmediği" gerekçesiyle davalılar vekillerinin karar düzeltme isteklerinin reddine karar verilmiştir.

(11.HD. 24.02.1989, 1275-1106 (Yasa HD., 1990/6-873, no: 337))

Haksız fiil tazminatında, zarar verenlerin tümü ortaklaşa sorumludur. Kusur oranlarına bakılmaz. Kusur dağılımının, sorumluların birbirlerine rücu aşamasında dikkate alınması gerekir.

Dava dışı otobüs şoförüne izafe olunan kusurun otobüs sahibi davalı Murat hakkında da bağlayıcı olmasına, yolcunun ölümü ile sonuçlanan kazaya karışan araçların sahiplerinin, ölenin desteğinden yoksun kalanlara karşı B.K.'nin 50-51. maddeleri uyarınca müteselsilen

sorumlu bulunmaları nedeniyle davalı M. Sait'in 1/8 kusurlu olması ve sorumluluğunun bu nispetle sınırlandırılmasını gerektirmemesine ve bu hususun sorumluların birbirlerine rücu aşamasında nazara alınması gerekmesine göre, davalı Murat ve M. Sait'in tüm temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

(11.HD. 27.04.1989, 1988/5361-1989/2636 (Yasa H.D., 1990/6-874, no: 338))

TTK.806. maddesi gereğince, yolcuları gidecekleri yere sağ ve sağlıklı olarak ulaştırmakla yükümlü olan taşımacı, aynı maddenin 3.fıkrası gereğince kendisine veya yardımcılara yükletilmesi mümkün olan bir kusurdan doğmadığını ispat ettiği takdirde sorumluluktan kurtulabilir.

Davacı, davalı şirkete ait otobüste yolculuk ettiği sırada diğer davalıya ait kamyonla çarpışması sonucu yaralandığını ileri sürerek maddi ve manevi tazminat istemiş; davalı şirket, kazanın meydana gelmesinde bir kusurları bulunmadığını savunarak davanın reddini istemiştir. Mahkemece, davacının otobüste yolcu olması nedeniyle kusur araştırması yoluna gidilmeyerek davanın kabulüne karar verilmiş; karar davalı taşıma şirketi vekilince temyiz edilmiştir.

TTK.806. maddesi gereğince taşıyıcı, yolcuları gidecekleri yere sağ ve salim olarak ulaştırmakla yükümlüdür. Aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince yolcuların kazaya uğramaları halinde, bundan doğacak zararları taşıyıcı tazmin eder. Taşıyıcı sorumluluktan ancak sözü edilen maddenin üçüncü fıkrası gereğince kendisine veya yardımcılara yükletilmesi mümkün olan bir kusurdan doğmadığını ispat ettiği takdirde kurtulabilir. Bu nedenle, TTK.nun 806. maddesinde öngörülen sorumluluk tehlike sorumluluğu değil, kusur sorumluluğudur.

Asliye Ceza Mahkemesinde alınan Adli Tıp Kurumu Trafik Kürsüsü raporunda davalının sürücüsü kusursuz bulunmuştur. Ceza Mahkemesi kararı BK.nun 53. maddesine göre hukuk hakimini bağlamaz. Davacı vekilinin ceza dosyası raporunu kabul ettiğine ilişkin herhangi bir beyanı yoktur. Bu nedenle davalının kusurunun tesbiti bakımından bilirkişi raporu alınması zorunludur. O halde mahkemece, gerekirse ceza davası sonucu da beklenerek, İTÜ. Trafik Kürsüsü'nden seçilecek bilirkişi kurulundan rapor alınarak, iddia ve savunma çerçevesinde hasıl olacak sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerekirken noksan incelemeye dayalı şekilde hüküm kurulması doğru değildir.

Açıklanan nedenlerle kararın davalı yararına bozulmasına karar verilmiştir.

(11.HD.02.07.1998, 3126-5089)

Davalılar arasındaki kusur oranlarının değişmesi, davacıya karşı ileri sürülemeyeceğinden, davalılar ortaklaşa zarardan sorumlu tutulmalıdır.

Davacının yolcu olduğu otobüs ile karşıdan gelen kamyon çarpışmış ve bu olayda davacı yolcu yaralanmıştır. Bu eylemde, davalılar arasında, davacıya karşı ortaklaşa ve zincirleme sorumluluk ilkesi bulunduğundan, davalılar arasındaki kusur oranlarının değişmesinin bu davada davacı tarafa karşı ileri sürülemeyeceğine göre, davalıların sorumluluğuna ilişkin hükmün onanması gerekmiştir.

(11.HD. 10.10.1998, 6294-7366 (G. Eriş, Kara Taşıma Hukuku,1996, sf. 684, no:164))

Yolculuk başladıktan sonra, biletin bilgisayara işlenmediği ve bu yüzden otobüste yer kalmadığı ileri sürülerek, yolcunun otobüsten indirilmesi ve gideceği yere götürülmemesi olayında taşımacı tam sorumlu olup, davacı yolcu için hükmedilecek tazminata, olay tarihinden faiz işletilmelidir.

Davacı, davalı firmanın otobüsüyle Ankara'ya gitmek üzere biletli yolcu olarak gece 01.15'de Ataköy'den bindikten sonra 02.45'de Ataşehir terminalinde biletin bilgisayara işlenmediği ve başka bir yer de olmadığı gerekçesiyle otobüsten indirildiğini; sabah saat 09.00'da Bilkent Üniversitesi'nde İngilizce yeterlik sınavına girmesi gerektiği için, son çare olarak babasının gece yarısı kendi özel otomobiliyle Ankara'ya götürmek zorunda kaldığını; bu şekilde stresli ve gerilimli saatler yaşadığını, uykusuz yolculuğun riskini göze aldığını ve bu durumdan etkilendiğini ileri sürerek tazminat davası açmış; mahkemece dava tarihinden başlayarak maddi ve manevi tazminata hükmedilmiştir. Kararı inceleyen Yargıtay Özel

Dairesi, davalı taşıyıcının, somut olayda yolculuk başladıktan sonra davacının kusuru olmaksızın otobüsten indirilmesi şeklindeki kötü taşımanın esasen haksız eylem niteliğinde olduğuna, haksız eylemlerde borçlunun temerrüde düşürülmesinin gerekmediğine ve BK. 98/2.maddesi hükmü uyarınca sözleşmeye aykırılık hallerinde de haksız eyleme ilişkin hükümlerin uygulama alanı bulabileceği de gözetilerek, dava tarihinden değil, istem gibi, olay tarihinden başlayarak temerrüt faizi yürütülmek gerektiğine ilişkin (düzelterek) onama kararı vermiştir.

(11.HD.01.11.2004, 1524-10622 (Manisa Barosu Dergisi, 2005/Temmuz,sayı:94, sf.175))

Yolcunun varma yerinden önce indirilmesi, otogara girilmeyip beş kilometre ötede bırakılması olayında taşıyıcı kusurlu olup, manevi tazminat isteğinin kabulü gerekir.

Davacı, yolcusu bulunduğu davalılarca işletilen otobüsün, otogara girmeyip, kent çıkışında beş kilometre ötede indirmesi nedeniyle gece yarısı uzun süre yürüdükten sonra bir taksiyle otogara gelebildiğini ileri sürerek manevi tazminat istemiş; davalı taraf, yeni yolcu alma şansının az olduğu geç saatlerde giriş çıkış maliyeti nedeniyle otogara girilmediğini savunmuştur. Mahkemece davanın reddine karar verilmiş; kararı davacı temyiz etmiştir.

Taraflar arasında yolcu taşıma ilişkisi kurulduğu biletle sabittir. Bilet içeriğine göre, davacının Konya'dan Nevşehir'e gitmesi gerekmektedir. Kural olarak, yolculuk başlangıcında yolcu tarafından başka bir iniş yeri tembih edilmemiş ise, yolcunun varma yerinin otogarında veya yakınında indirilmesi gerekmektedir. Davacı, otobüs görevlisini tembihlemesine karşın otogarda değil, kent çıkışında beş kilometre ötede indirildiğini, gecenin geç saatinde uzunca bir süre yürüdükten sonra bulduğu taksiyle otogara gelerek oradan Ürgüp'e hareket ettiğini bildirmiş, dinlettiği taksi sürücüsü tanık da bunu doğrulamış, diğer iki tanık da vekilleri olan davacıyı taksiden alıp Ürgüp'e götürdüklerini açıklamışlardır. Davalı tarafça, yeni yolcu alma şansının az olduğu geç saatlerde giriş-çıkış maliyeti nedeniyle otogarlara girilmediği savunulmuş ise de, bu durum davacı yolcunun otogara en yakın noktada indirilmesine engel oluşturmamaktadır. Tüm bu açıklamalar karşısında, davalı taşıyanlarca taşıma sözleşmesinin ihlâl edildiğinin kabulü ile davacının istediği manevi tazminatın yasal koşullarının değerlendirilmesi gerekirken, yazılı gerekçelerle davanın reddi doğru görülmemiştir.

(11.HD. 01.04.2004, E.2003/8957 K.2004/3396 (Kazancı Yazılım))

Belediye otobüsünün, soğuk ve buzlu havada, iki durak arasındaki yokuşu çıkamayarak yolcularını boşaltması yüzünden hastalanıp iş ve güçten kalan davacının tazminat isteme hakkı vardır.

Davacı, davalı Belediye Otobüs İşletmesine karşı açtığı davada, otobüsün iki durak arasındaki yokuşu çıkamayarak bütün yolcuları burada boşalttığını, hava soğuk ve buzlu olduğu için hastalanıp onaltı gün iş ve gücünden kaldığını, tedavi masrafları yaptığını ileri sürüp bilet parası ile birlikte zararlarının ödenmesini istemiştir. Mahkemece yapılan tahkikat sonunda otobüsün anlatıldığı gibi yolda kalıp bütün yolcularını boşaltmış olduğu anlaşılmıştır. TTK.800/2. maddesine göre, yolcu ücret ödemiş ise geri alabileceği gibi zarar ve ziyan da isteyebilir. Bu nedenle, taşıyıcının olayda kusurlu olup olmadığı bilirkişi aracılığı ile incelendikten sonra kusurlu olduğu sonucuna varılırsa, davacı tarafından kanıtlanacak zararların ödetilmesine ve ayrıca bilet ücretinin de geri alınmasına karar verilmelidir.

(TD. 26.6.1958, 1801-1789 (İ.Doğanay, T.Ticaret K. Şerhi 1974, C.2, sf. 1599, Dip not:618))

Otobüsle kamyon çarpışmasında her iki araç sürücüsü de kusurlu ise, yolcunun zararının tamamından her biri ayrı ayrı ve ortaklaşa zincirleme sorumlu olurlar.

Dava, yolcu taşıma sırasında meydana gelen trafik kazasıyla nedeniyle maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. Davacı vekili gerek ilk dava dilekçesinde ve gerekse açılıp bu dava ile birleştirilen ikinci dava dilekçesinde, kazaya sebep olan davalılar hakkında zincirleme (müteselsil) sorumluluk hükümlerine göre istekte bulunmuştur. Ödetilmesi istenilen zarar, davacı ve kızının yolcu olarak bulunduğu davalı otobüsün, diğer davalı araç ile çarpışması sonucunda oluşmuştur. Borçlar Kanunu'nun 51.maddesi 1.fıkrası hükmüncü

birçok kimseler çeşitli nedenlerle sorumlu oldukları takdirde, haklarında birlikte zarara neden olan kişiler hakkındaki aynı Yasa'nın 50.maddesinin 1.fıkrası hükmü uygulanır. Buna göre, somut olayda tüm davalıların kusurlu oldukları belirlendiğine göre, yukarda sözü edilen kural gereğince, davalıların meydana gelen zararın tamamından sorumlu oldukları ve bu sorumluluğun zararın kendi kusurları dışında kalan bölümü için de diğerleri ile birlikte ortaklaşa ve zincirleme sorumlu oldukları gözetilmeksizin, yazılı şekilde belirlenen tazminatın kusur oranlarına göre tahsiline karar verilmesi doğru görülmemiştir.

(11.HD.08.05.2000, 3042-3886 (Network Yazılım))

Belediye otobüsü sürücüsünün durakta yolcuları indirdikten sonra, kapılar kapanmadan hareket etmesi üzerine, yolcunun dengesini kaybedip düşmesi sonucu ölmesinden davalı İETT işletmesi sorumludur.

Davacıların oğlu, davalıların malik ve sürücüsü olduğu otobüste yolcu iken, sürücünün durakta yolcuları indirdikten sonra, kapılar kapanmadan hareket etmesi üzerine, dengesini kaybedip düşmesi sonucu ölmüştür. Davacılar vekili, şoförün ceza davasında beraat etmesinin hukuk mahkemesini bağlamayacağını ileri sürerek maddi ve manevi tazminat istemiştir. Davalı İETT vekili, ölen kişinin taşıttan inerken dengesini kaybedip düştüğünü savunmuş, davanın reddini istemiştir. Mahkemece, iddia, savunma, bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamında davanın kısmen kabulü ile maddi ve manevi tazminatın olay tarihinden başlayarak davalı işletmeden tahsiline karar verilmiştir. Kararı, davalılar vekilleri temyiz etmiştir. Dava dosyası içindeki bilgi ve belgelere, mahkemenin gerekçesinde dayanan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davalılar vekillerinin tüm temyiz itirazları yerinde bulunmamış; kararın onanması gerekmektedir.

(11.HD. 27.06.2005, 2912-6749 (Kadıköy 2.As.Huk.Mah.2001/792-2004/796))

Araç sürücüsü, davacı yolcunun tamamen inip kapıyı kapatmasını beklemeden hareket ettiğinden, davacının yaralanması nedeniyle doğan zarardan sorumludur.

Davacı vekili, davalıların sürücüsü ve maliki oldukları araca yolcu olarak binen davacının durakta inmek üzereyken, sürücünün aracı hareket ettirmesi sonucu düşerek sağ ayağının kırıldığını, iki ay kadar yatakta yattığını, gerek ev işlerini, gerek kendi bakımını ücret ödeyerek bir bakıcıya yaptırdığını ileri sürerek maddi ve manevi tazminat istemiştir.

Davalı vekili, aracın durmasından ve davacının inmesinden sonra ayağının yerden kayarak düştüğünü savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma, toplanan kanıtlar, benimsenen bilirkişi raporları doğrultusunda davalı araç sürücüsünün davacının tamamen inip kapıyı kapatmasını beklemeden aracı hareket ettirdiğinden düşmesine neden olduğu, davacının ayağının kırılması nedeniyle doksan günlük iyileşme süresi boyunca bakıcıya ücret ödediği, geçici işgöremezlik zararı olduğu, raporların tanık anlatımlarına uygun düştüğü, BK. M.47 gereğince duyulan acı ve elemnin derecesi ve özel haller dikkate alınarak manevi tazminat isteminin kabulü gerektiği gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir. Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davalının temyiz itirazı yerinde olmayıp kararın onanması gerekmektedir.

(11.HD.03.02.2000, E.1999/9980 K.2000/645)

Taşıyıcı, yolcusuna karşı zararın tamamından sorumludur.Davalı firma tüzel kişi değilse, firmanın sahipleri saptanıp, onlara tebligat yapılmalıdır.

Davacılar yolcu olup, dava taşıyıcıya karşı açılmış bulunmaktadır. TTK'nun 806 ncı maddesi uyarınca, taşıyıcı yolcuları gidecekleri yere sağ ve salim olarak ulaştırmakla yükümlüdür. Hakkındaki dava reddolunan davalılardan Öz Tur bilet satan kimse olarak, davacılar karşı anılan madde gereğince taşıyıcı sıfatıyla sorumlu olması gerekir. Ne var ki, dava dilekçesinde taşıyıcının firma olarak adı ve adresi bildirilmiş ve fakat tüzel kişiliği açıklanmamıştır. Bu durum karşısında, mahkemece bu davalının sıfatı davacılar açıklattırılmalı ve gerekirse ticaret sicilinden sorulmalı; firma tüzel kişi ise bu husus saptanmalı ve değilse, firmayı oluşturan kişilerin isimleri tespit edilerek davanın bu kişilere

açıldığı kabul edilmek ve bu kişilere tebliğat yapılarak, davaya devam olunması gerekirken, bu hususlar üzerinde durulmaması doğru görülmemiştir.

Dava, taşıma sözleşmesine dayalı olarak açıldığından, taşıyıcı, yolcusuna karşı zararın tamamından sorumlu olması gerekir. Mahkemece, bu husus dikkate alınmadan, manevi tazminatın kusur oranında takdiri ve değerlendirilmesi doğru görülmemiştir.

(11.HD.23.10.1995, 6939-7845 (G. Eriş,age., sf.687, no:167))

Belediye, halk otobüslerinden dolayı zarar görenlere karşı sorumludur.

Halk otobüsleri belediyeye bağlı olarak çalışmakta, denetimleri belediye tarafından yapılmakta, onların çalışmalarından belediyeler de ekonomik yarar sağlamaktadırlar. Belediye otobüs maliki olmasa bile, otobüsün üzerinde "Belediye Halk Otobüsü" yazılı olmasına ve bu ad altında işletilmesine göre, halk otobüsünün yaptığı trafik kazası nedeniyle Belediyenin de zarar görene karşı sorumlu olması gerekir. Şu durumlar karşısında davalılardan belediyenin de sorumluluğuna karar verilmesi gerekir.

(4.H.D. 01.03.2004, 2003/13238 E. 2004/2440 K. (Yargı D., Kararlar 2004/4-72))

Yolcunun uğradığı zarardan, tüm sorumlular ortaklaşa ve zincirleme sorumludurlar.

Davacının yolcu olarak bulunduğu aracın, diğer davalı Orman İdaresinin işleteni ve diğer davalının sürücüsü olduğu araçla çarpışması sonucu yaralanmıştır. Davacı, bindiği aracın ve diğer davalıların hukuka aykırı eylemleri sonucu zarar gördüğünden, her iki aracın da işletenleri ve sürücüleri Borçlar Kanunu'nun 50.maddesi gereğince zincirleme sorumludurlar. Davacının bu olayda kusuru olmadığına göre, sorumluların herhangi birinden zararının tamamını isteme hakkı bulunmaktadır. Davacı da bu yöntemi izleyerek işletenlerden biri hakkında dava açtığına göre, yolcu olarak bindiği aracın sürücüsünün kusurunun indirilmesi yukarıda açıklana ilkeye uygun düşmemiştir. Bu yön gözetilmeden diğer araca isabet eden kusur oranında indirim yapılması usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

(4.HD. 20.03.1997, E.1996/13134 - K. 1997/2736) (Network Yazılım)

Davacının kusuru yoksa, kusuru bulunanların her biri, zararının tamamından ortaklaşa sorumludurlar.

Davacının olayın meydana gelmesinde hiçbir kusuru bulunmamaktadır. BK'nun 50.maddesi gereğince birden çok kimseler birlikte bir zarara sebebiyet verdikleri takdirde, zarar görene karşı müteselsilen sorumludurlar. Hal böyle olunca davacı, olayda kusuru bulunan kimselerin tamamını dava edebileceği gibi, her birini ayrı ayrı da dava edebilir ve uğradığı zararın tamamını isteyebilir. Olayımızda davacı, zararın tamamını müteselsil borçlulardan biri olan davalı işverenden istemiştir. Bu durumda, mahkemece, gerçekleşecek zararın tamamından davalının sorumlu tutulması gerekirken, yazılı düşüncelerle, sadece kusuru oranında sorumlu tutulmuş olması isabetsiz olup, bozmayı gerektirmiştir.

(9.HD.26.05.1988, 6120-5838)

Aynı zamanda otobüs maliki olan sürücünün, kusuru olmasa bile, taşıyıcı olarak sorumluluğu bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır.

Davacı ile davalı arasında yolcu taşıma akdi oluşmuş ise, aynı zamanda otobüs maliki olan şoförün bu sıfatı da (yani taşıyıcı sıfatı da) dikkate alınarak, davacının otobüsten inerken meydana gelen kazada taşıyıcının sorumlu olup olmadığının araştırılması gerekir. Yalnızca davalının şoför sıfatı göz önünde tutularak, olayda şoför ile muavinin kusursuz oldukları şeklinde düzenlenen bilirkişi raporu ile yetinilmemesi gerekir.

(11.HD.30.4.1985, 2633-2599)

Davalılar, davacıya karşı çeşitli nedenlerle sorumlu iseler, kusurları oranında değil, her biri zararın tamamından ortaklaşa sorumludurlar.

Davacı ile davalılardan biri arasında yolcu taşıma sözleşmesi bulunmaktadır. Bu davalının, davacının işçilerini salimen taşımadığı, istihdam ettiği sürücünün de kusurlu olduğu

sabittir. Söz konusu davalı akdi yükümlülüklerini yerine getirmediğinden, diğer davalılar da sıfatları itibariyle sorumludur. Davalılar davacıya karşı çeşitli nedenlerle sorumlu olduklarından, davacının zararlarından müteselsilen (ortaklaşa ve zincirleme) sorumlu tutulmaları gerekirken, kusurları oranında tahsile karar verilmesi hatalıdır.

HGK. 26.12.2001, E.2001/11-1011 K.2001/1183 (Yargı Dünyası, 2002/5-45)

Zarar gören, zararın tümünü borçluların birinden isteyebilir.

Zincirleme sorumlulukta olaya birlikte sebebiyet verenlerin olaydaki sorumlulukları oranında tazminata hükmedilemez; sorumluların hepsi tazminatın tamamından sorumludur. BK.nun 142.maddesi uyarınca zarar gören, zararın tümünü borçluların birinden isteyebilir. Mahkemenin buna rağmen davalının kusur oranı üzerinden tazminat belirleyip hüküm kurması yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

4.HD. 27.11.1997, 6751-11203 (Kazancı Yazılım)

Ölenin kusuru olmamasına göre, kusur oranları gözetilerek, davalıların tazminatın tamamından değil de, bir kısmından sorumlu tutulmaları yasaya aykırıdır.

Davacılar zincirleme sorumluluk isteminde bulduklarından ve ilk davada davalı gösterilenleri hasım göstermek zorunda olmadıklarından, taraflar arasındaki dış ilişki itibariyle, zararın tamamını karşı araç ve işleteninden isteyebilirler. Şu durumda, ölenin olayda kusuru olmamasına ve ortaklaşa zincirleme tahsil istemi bulunmasına göre, maddi tazminatın tamamı yerine kusur oranları gözetilerek, davalıların maddi tazminatın bir kısmından sorumlu tutulmaları usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

(4.HD. 27.01.2005, E.2004/9753 - 2005/424) (Kazancı Yazılım))

BK.nun 50.maddesi uyarınca birden çok kimse birlikte neden oldukları zarardan dolayı ortaklaşa ve zincirleme sorumlu olup, aynı yasanın 142 nci maddesi hükmüne göre, davacı zararın tümünü sorumlulardan birine karşı açacağı bir dava ile isteyebileceği gibi, sorumluların hepsine karşı açacağı tek bir dava ile de isteyebilir.

Davalıların kusurlu oldukları belirlendiğine göre, yukarıda sözü edilen kural gereğince davalıların meydana gelen zararın tamamından sorumlu oldukları ve bu sorumluluğun zararın kendi kusurları dışında kalan bölüm için de diğerleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen olduğu gözetilmeksizin, yazılı olduğu şekilde belirlenen tazminatın davalıların kusur oranlarına göre tahsil edilmesine karar verilmesi doğru görülmemiştir.

(11.HD. 20.10.2003, 5198-9613 (Kazancı Yazılım))

Davalılardan her biri zararın tamamından sorumludur.

Davalılardan biri hakkındaki davanın ertelenmesi (âtiye taliki) nedeniyle, bu davalının 3/8 kusuru karşılığındaki miktarın zarardan indirilerek tazminata hükmedilmesi yerinde değildir.

19.HD.15.11.1993, 908-7691 (YKD.1994/8-1319)

Ortaklaşa sorumlulukta zarar gören, dilediği sorumluya başvurabilir. Bu nevi sorumlulukta borçlulardan her biri zararın tamamından sorumludur.

BK. m.142 uyarınca zarar görenin dilediği borçluya başvurma hakkı vardır; dilerse sorumlulardan birine, dilerse hepsine veya bir kısmına karşı dava açabilir. Somut olayda davacı, araç malikine, sürücüsüne, her iki araca ait sigorta şirketine karşı ortaklaşa ve zincirleme dava açmıştır. Davanın zincirleme sorumluluk esasına göre açılmış olmasına, bütün davalıların (mükerrer tahsile sebebiyet vermemek kaydı ile) kabul edilen zararın tamamından sorumlu olduklarının kabulü gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi isabetli olmamıştır.

17.HD. 08.06.2004, 5095-7139 (Yargı Dünyası, Kararlar, 2004/Eylül-Ekim, sf.178)

Taşımacı, kusuru olmadığını ispat edemediğine göre, doğan zarardan sorumludur.

Davacıların desteğinin, otobüsle yolculuk yaparken aracın devrilmesi sonucu ölmesi nedeniyle maddi ve manevi tazminat istenmiştir. Davalılar vekili esasa ilişkin savunmalarını ileri sürmüş, davalılardan Karayolları Genel Müdürlüğü hakkındaki dava müracaata bırakılmıştır. Mahkemece, Karayolları hakkındaki davanın açılmamış sayılmasına, davalı otobüs sahibi ile sürücüsünün 5/8 kusur oranına göre maddi ve manevi tazminata hükmedilmiştir. Hüküm taraflarca temyiz edilmiş; Dairemizin 24.10.1988 gün 4324-6120 sayılı kararıyla davacılar yararına bozulmuş, davalıların zararın tamamından sorumlu tutulmaları gerektiği belirtilmiştir.

Davacıların murisi ile davalılar arasında taşıma ilişkisi olması ve bilirkişi raporunda davalılara kusur yüklenmiş bulunmasına, TTK'nun 806/II (son cümle) gereğince, taşıyıcı kusuru bulunmadığını ispat edemediğinden, olaydan sorumlu tutulmasının doğal olmasına göre, davalıların karar düzeltme isteklerinin reddi gerekmiştir.

11.HD.03.02.1989, 163-503

Taşımacı, tamamen kusursuz olduğunu kanıtlamadıkça, zararın tamamından sorumludur.

Davacılar vekili, davacıların çocuğunun davalı tarafa ait araçta yolculuk yaparken, aracın devrilmesi sonucu öldüğünü ileri sürerek destekten yoksunluk nedeniyle maddi ve manevi tazminat istemiştir. Mahkemece, toplanan delillere ve bilirkişi raporuna dayanılarak, olayda davalı tarafın tamamen kusurlu bulunduğu gerekçesiyle maddi ve manevi tazminata hükmetmiştir. Kararı davalılar temyiz etmiştir.

TTK 806.maddesi uyarınca taşıyıcı tamamen kusursuz olduğunu ispat etmedikçe zararın tamamından sorumlu olduğundan, davalıların temyiz itirazlarının reddi ile hükmün onanması gerekmiştir.

11.HD.20.10.1992, E.1991/4170 - 1992/10099

Taşımacı, tamamen kusursuz olduğunu kanıtlayamamışsa zarardan sorumlu olur.

Davalı şirketin otobüsünde yolcu iken meydana gelen trafik kazasında yaralanarak bir bacağını kaybeden davacının uğradığı maddi ve manevi tazminat isteminin, davalı şirket TTK. 806/II.maddesi uyarınca tamamen kusursuz olduğunu kanıtlayamadığından kabulü gerekir.

11.HD.11.02.1999, E.1998/5095 K.1999/716

Taşımacı, kurtuluş kanıtı getiremediğine göre, yolcunun zararından sorumludur.

Davacılar vekili, davalıların sahip ve sürücüsü olduğu minibüste yolcu olan davacıların oğlunun, kontrolsüz olarak minibüsün kapısının açılması nedeniyle düşerek öldüğünü, araçta istiap haddinin üzerinde yolcu taşımanın da etkisi bulunduğunu ileri sürerek manevi tazminata hükmedilmesini istemiştir. Taraflar arasındaki uyuşmazlık yolcu taşıma sözleşmesinden kaynaklanmakta olup, TTK'nun 806.maddesine göre taşıyıcı, yolcuları gidecekleri yere sağ ve salim olarak ulaştırmakla yükümlü olup, aynı maddenin 2.fıkrasında davalı taşıyıcıya yüklenen kurtuluş kanıtının davalı tarafından yerine getirilmemiş olmasına göre, yerinde görülmeyen tüm temyiz itirazlarının reddi ile kararın onanması gerekmiştir.

11.HD.15.11.1999, 7367-9092

Taşıyıcı sıfatı olan turizm şirketi ve taşıt maliki olan kişiler, sürücünün kusuru ile meydana gelen trafik kazasında, zarardan ortaklaşa sorumludurlar.

Davacılar vekili, davalılardan D.Turizm A.Ş. tarafından düzenlenen İstanbul-Datça gezisine katılan yolcuların taşınması işini üstlenen M.A.'nın temin ettiği otobüsün, diğer davalı K.H. yönetiminde seyrettiği sırada devrilmesi sonucu, davacıların S.'nin kolunun çıktığını, boyun omurlarının ve kaburgalarının kırıldığını, davacı L.'nin ayağından yaralandığını ve kaburgalarının zedelendiğini, küçük Ş.'nin vücudunda sabit iz bırakan yaralanmalar meydana geldiğini ileri sürerek her biri davacı için maddi ve manevi tazminat

miktarlarının olay tarihinden işleyecek faizleriyle birlikte davalılardan ortaklaşa ve zincirleme tahsilini istemiştir.

Mahkemece, davalı D.Turizm şirketinin gezi düzenleyici ve seyahat bedelinin tahsil eden sözleşmenin tarafı olarak taşıyıcı sıfatını taşıdığı; vergi kayıtları ve kaza sonrası hasarlı otobüsü malik sıfatıyla teslim alma olayını saptayan tutanak gibi delillerle davalı M. A.'nın kazaya karışan otobüsün maliki olduğunun saptandığı; olayda bütün kusurun otobüs şoföründe bulunduğu ve davacıların maddi zararlarının uzman bilirkişilerce tespit edildiği gerekçesiyle davacılar için ayrı ayrı maddi ve manevi tazminat tutarlarının, olay tarihinden başlayarak yasal faiziyle birlikte davalılardan ortaklaşa ve zincirleme davalıların tahsiline karar verilmiştir.

Hüküm davalılarca temyiz edilmiş; dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici nedenlere ve delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, bütün temyiz itirazlarının reddiyle kararın onanması gerekmiştir.

11.HD.19.12.1985, 6952-7133 (Batider, 1985/Haziran, C.XIII, sayı:1, sf.184)

Tura katılan davacıların kaza sonucu uğradıkları zararlardan seyahat acentesi tamamen sorumludur.

Davacılar vekili, davacıların, davalı şirket tarafından işletilen seyahat acentesinin düzenlediği tura katıldıklarını, uğranılan kaza sonucu yaralandıklarını ileri sürerek her bir davacı için ayrı ayrı maddi ve manevi tazminat istemiştir. Davacılar ile davalı tur şirketi arasında taşıma sözleşmesi kurulmuş olduğundan, TTK.806/1.maddesine göre taşıma işini sağlıklı biçimde gerçekleştirememesi, çalıştırdığı sürücünün de kusurlu olması nedeniyle davalı Tur şirketi davacıların zararlarından tamamiyle sorumludur.

11.HD. 10.06.2002, 2215-5960 (Kazancı Yazılım)